

ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତିରେ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ (ପ୍ରବନ୍ଧ ସଂକଳନ)

ପଣ୍ଡିତ ଭାଗୀରଥ ନନ୍ଦଗର୍ଜୀ

ସୂଚୀପତ୍ର

କ୍ର. ନଂ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧	ଆଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ଵିତୀୟା ତିଥି ରଥଯାତ୍ରାର ଏକ ତାରିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ	୧୩
୨	ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ ସଂସ୍କୃତିରେ ବିଶ୍ଵାସବାଦ	୧୭
୩	ମନ୍ଦିରରେ ଅଶ୍ଳୀଳ ଚିତ୍ରରୋପଣ ପ୍ରସଙ୍ଗିକତା	୨୧
୪	ଓଡ଼ିଶା ଓ ଓଡ଼ିଆର ସ୍ଵାଭିମାନ	୨୪
୫	ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର ବ୍ୟାଭିଚାର ସଂସ୍କୃତିର ପରପଦ୍ମ	୨୭
୬	ଦେବୀ ମହାମ୍ଵାରେ ସମାଜ କଲ୍ୟାଣର ଚିତ୍ର	୩୧
୭	ଜାତୀୟ ଜୀବନରେ ସଂସ୍କୃତି	୩୪
୮	କାଳୀ ମହାମ୍ଵାରେ ସମାଜ କଲ୍ୟାଣର ଚିତ୍ର	୩୮
୯	ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଅଣହିନ୍ଦୁ ପ୍ରବେଶ ପ୍ରସଂଗ	୪୧
୧୦	ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଘୋଷଯାତ୍ରା ସାର୍ବଜନନୀତାର ପ୍ରତୀକ	୪୫
୧୧	ଦୁର୍ଗା ଆବାହନରେ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଚିତ୍ର	୪୮
୧୨	ଅବକ୍ଷୟମୁଖୀ ସଂସ୍କୃତିର ଅଭୂଲା ଚିତ୍ର	୫୧
୧୩	ପତ୍ରପତ୍ରିକାର ଭୃଷଭୂମିର ପଦେ	୫୫
୧୪	ସାହିତ୍ୟରେ ଚମ୍ପୁ କାବ୍ୟର ପ୍ରାସଂଗିକତା	୫୭
୧୫	ଭଦ୍ରକରେ ଆରାଧ୍ୟା ଦେବୀ ଭଦ୍ରକାଳୀ	୫୯

କ୍ର. ନଂ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧୬	ଭଦ୍ରକାଳୀଙ୍କ ଇତିବୃତ୍ତି ଲୋକକଥା ଓ ମନ୍ଦିରଗାଥା	୨୭
୧୭	ଭଦ୍ରକ କାଳୀପୂଜାରେ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ	୬୮
୧୮	ଭଦ୍ରକ କାଳୀଙ୍କ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସ୍ଥିତିର ସୂଚନା	୭୧
୧୯	ନବଦିନାମ୍ବର ଘୋଷଯାତ୍ରାରେ ସମାଜ କଲ୍ୟାଣର ଚିତ୍ର	୭୪
୨୦	ନିମ୍ନଗାମୀ ସଂସ୍କୃତିର ବାସ୍ତବ ଚିତ୍ର	୭୯
୨୧	ସ୍ୱଚ୍ଛ ଶାସନ ଦୋହା ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରହସନ	୮୨
୨୨	ଶକ୍ତି ଆରାଧନାରେ ସମାଜ କଲ୍ୟାଣ ଚିତ୍ର	୮୬
୨୩	ଦୁର୍ଗା ଆବାହନରେ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ	୯୦
୨୪	ଗଣଶକ୍ତି ଦୁର୍ଗା ଆବାହନ ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଅନୁଶୀଳନ	୯୩
୨୫	ଭଦ୍ରକରେ ଶିବାରୂପ କାଳୀ ଅର୍ଚ୍ଚନାର ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ	୯୬
୨୬	ଆବାହନୀ ଆତଙ୍କନାଶିନୀ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତିର	୧୦୦

ଆଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ୱିତୀୟା ତିଥି

ରଥଯାତ୍ରାର ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଶ୍ରୀ ଭାଗୀରଥ ନନ୍ଦଶର୍ମା

ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଯୁଗବାଦର ଧାରାରେ ଅନ୍ତିମ ଯୁଗ ଭାବରେ ଖ୍ୟାତ କଳିଯୁଗରେ ଯୁଗାବତାରୀ ଦିଅଁ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନବଦିନାତ୍ମକ ଘୋଷଯାତ୍ରା ପ୍ରତିବର୍ଷ ଆଷାଢ଼ ମାସ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ୱିତୀୟା ତିଥିରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଥିବାର ପରମ୍ପରା କେଉଁ ଆବହମାନ କାଳରୁ ଚଳି ଆସୁଥିଲେ ହେଁ ଇନ୍ଦ୍ରନ ସଂସ୍ଥା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ରାଜ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଧର୍ମ ଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କେତେକ ଭକ୍ତଗଣ ଏହି ପାରମ୍ପରିକତାକୁ ଖାତିର ନକରି ଅସମୟରେ ଏହି ରଥଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଥିବା ଚର୍ଚ୍ଚାକୁ ଆସିଛି । ମାତ୍ର ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରତିଟି ଚଳଣି ଓ ଆରୁର ବିରୁରର ଏବଂ ତାଙ୍କର ଧର୍ମ ଧାରାରେ ଅତି ରହସ୍ୟାତ୍ମକ ଭାବେ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ପଦ୍ଧତି ଓ ମାନବ କଲ୍ୟାଣର ଅକଳନ ପରାକାଷ୍ଠା ଭରି ରହିଛି । ଭାରତ ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ରାଷ୍ଟ୍ର । ଏଠାରେ ଗ୍ରାସବାସର ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପହିଲି ଆଷାଢ଼ରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଯେହେତୁ ଗ୍ରାସବାସର ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଷି ଜଳ ଉପରେ ଅବଧାରିତ । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ-

“ଜଳ ବିହୁନେ ସୃଷ୍ଟି ନାଶ ।”

ଜାଗତିକ ବିରୁର ଧାରାରେ ଯେଉଁ ରତୁବାଦର ଗଣନା ରହିଛି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ବର୍ଷାରତୁ ହିଁ ଗ୍ରାସ ବାସ ଓ ସୃଷ୍ଟି ସୁରକ୍ଷାର ରତୁ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଆଷାଢ଼ ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ହିଁ ବର୍ଷାରତୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ମହାକବି କାଳିଦାସ ଲେଖିଲେ -